

Nr 91.

Av herr **Andersson** i Malmö m. fl., angående borttagande av fattigvårdsstrecket såsom villkor för rösträtt vid allmänna val.

Som villkor för rösträtt till politiska och kommunala val fordras bland annat att *icke* vara av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning. Detta är rösträttens fattigvårdsstreck.

Hur denna bestämmelse skall tolkas framgår av professor Malmgrens kommentar till riksdagsordningen. Professor Malmgren har där anfört följande: »Åtnjuten fattigvård är icke utan vidare hinder för rösträtt. Icke ens den som åtnjuter regelbundna bidrag i form av penningar eller livsförnödenheter blir därigenom utestängd. Meningen är, att fattigvården skall ha försatt en person i en påtaglig osjälvständig yttre ställning (k. prop. 1919 nr 358, s. 34). Det bör alltså fordras, att han helt och hållet försörjes av samhället, antingen så att han intagits på ett ålderdomshem eller för sjukdom överlämnats till någon särskild vårdanstalt eller på samhällets bekostnad utackorderats i enskilt hem. (Jfr nyssn. prop. s. 34). Det fattigvårdsbehov, som föranlett omhändertagandet, måste därjämte vara av stadigvarande natur (lag om fattigv. §§ 62: 2 och 66: 1); ett rent tillfälligt intagande på en försörjningsinrättning får icke medföra förlust av rösträtten.»

Emellertid har den i praktiken av landets många fattigvårdsstyrelser och valnämnder utförda tolkningen säkerligen varit mycket skiftande. På flera håll torde man tillämpat strängare regler än vad som avsetts i nämnda kommentar av professor Malmgren.

Av intresse är även i vad mån som folkpensionen och tilläggs pensionen inverkat beträffande tolkningen av försörjningsbestämmelsen.

Den allmännast förekommande tillämpningen av denna bestämmelse torde vara, att om en person vistas i sitt hem och erhåller understöd av fattigvården till uppehälle och hyra, så bibehålles rösträtten. Men om samma person intages å ett ålderdomshem, vilket ofta sker på egen begäran, då anses han eller hon vara »omhändertagen» i lagens mening, och rösträtten förloras, även om han betalar någon del av vistelsen. Här »omhändertages» även folkpensionen. Detta kan verka synnerligen hårt och orättvist. Detta ger åt dem som äro intagna å ålderdomshem en karaktär av mindervärdighet. Ålderdomshemmen äro tillkomna för att bringa en human och tilltalande hjälp åt fattiga, i regel äldre personer. Personer, som i många år utfört ett samhällsnyttigt arbete, men som på äldre dagar behöva samhällets hjälp, vilja ogärna intagas å ett ålderdomshem, om de därigenom mista sin rösträtt.

Om en persons själstillstånd är sådant, att han inte kan klara sig själv, utan av denna anledning behöver omvårdnad, finnes också skäl för att han

inte skall äga rösträtt. Men detta bör inte sammankopplas med fattigdomen. Att en människa är fattig och behöver samhällets hjälp till sin försörjning, bör inte utgöra skäl för förlusten av den medborgerliga rösträtten. Då en person på grund av själsliga egenskaper inte kan klara sig själv, torde förmynderskapsbestämmelsen vara mera tillämplig. Men om så ej sker, torde det antal personer i landet bland dem, som intagits å ålderdomshem, o. s. v., och vars själsförmögenheter äro starkt nedsatta, utgöra ett så ringa antal, att de inte ha någon betydelse vid ett val. Det förefaller även vara svårt att göra en rättvis bedömning i alla förekommande enskilda fall.

För att undvika orättvisorna torde lämpligaste vägen vara att helt borttaga fattigvårdsstrecket ur lagen, även om rösträtt i enstaka fall därigenom skulle tillkomma personer, där detta inte kan anses riktigt.

Även rent praktiska skäl tala härför. Säkerligen förorsakar fattigvårdsstrecket mycket arbete för fattigvårdsstyrelser och valnämnder samt vid uppgörandet av vallängderna. Om detta »streck» borttages, förenklas arbetet beträffande vallängderna.

Vi anse därför, att fattigvårdsstrecket bör borttagas ur rösträttsbestämmelserna för allmänna val.

Skulle emellertid detta inte anses lämpligt, bör dock en sådan uppmjukning av bestämmelserna vidtagas, att nu berörda orättvisa mot dem som intagits å ålderdomshem rättas till, så att personer, som intagits å ålderdomshem, inte av den anledningen förlora sin rösträtt.

Vi hemställa därför,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag avseende borttagandet av fattigvårdsstrecket som villkor för rösträtt till allmänna val.

Stockholm den 22 januari 1943.

Olof Andersson,
Malmö.

J. A. Persson,
Tidaholm.

Anders Paulsen.
